

**SARDAR PATEL UNIVERSITY
MA (III Semester) Examination
2012**

**Tuesday, 4th December
2.30 pm - 5.30 pm**

PA03EECO03 : Environmental Problems of India III

Total Marks: 70

- Q.1 Select the correct alternative and write in answerbook :** [10]
- (1) Over-irrigation results in
a) Water pollution b) Soil salinity
c) Air pollution d) Shortage of water
- (2) The Indian economy is characterised by
a) Rural employment b) Over urbanisation
c) Pseudo urbanisation d) Urban poverty
- (3) This is a perennial river of Gujarat
a) Sabarmati b) Narmada
c) Banas d) Hathmati
- (4) Mangrove forests in India are found in
a) Assam b) Himachal Pradesh
c) Maharashtra d) West Bengal
- (5) This gas is the cause for air pollution.
a) Ozone b) Nitrogen
c) Carbon d) Sulpher Dioxide
- (6) Air pollution can be reduced by increasing the use of this fuel.
a) Petrol b) CNG
c) Diesel d) Coal
- (7) The first Forest Policy of independent India was announced in
a) 1948 b) 1949
c) 1952 d) 1951
- (8) The construction of big dams damages
a) Forests b) Water
c) Air d) Ground water
- (9) In order to reduce soil erosion
a) Construction should be done
b) Trees should be planted
c) Use of chemical fertilizers should be reduced
d) Canals should be built
- (10) Soil salinity is the result of
a) Over irrigation b) Under irrigation
c) Over extraction of ground water
d) Use of chemical fertilizers

Q.2

- (A) What is meant by Urbanization ? Discuss environmental problems due to urbanization and suggest measures to mitigate the same. [15]

OR

- (B) What are the sources of air pollution ? Discuss policy measures to reduce air pollution in India. [15]

Q.3

- (A) Explain with the help of suitable examples, the impact of households on environmental pollution. [15]

OR

- (B) Critically examine the Forest Policy of India since independence. [15]

Q.4

- (A) Bring out the economic importance of forests. What are the causes of degradation of forests in India. [15]

OR

- (B) What are the effects of use of chemical fertilizers and pesticides on the environment and people. [15]

Q.5

- (A) What are the environmental problems due to scarcity of water ? What measures do you suggest to mitigate them ? [15]

OR

- (B) Give your arguments in favour of, and against the construction of large dams. [15]

ગુજરાતી તરજૂમો

કુલ ગુણા: ૭૦

પ્ર.૧ સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ ઉત્તરવહીમાં લખો. (૧૦)

(૧) અતિ-સીંચાઈને કારણે આ પરિણામ આવે છે.

- અ) જળ પ્રદૂષણ બ) જમીનની ખારાશ
ક) હવા પ્રદૂષણ દ) પાણીની અધિત

(૨) ભારતીય અર્થવ્યવસ્થાનું લક્ષણ છે.

- અ) ગ્રામીણ રોજગારી બ) અતિ શહેરીકરણ
ક) નકલી શહેરીકરણ દ) શહેરી ગરીબી

(૩) આ ગુજરાતની બારમાસી નદી છે.

- અ) સાબરમતી બ) નર્મદા
ક) બનાસ દ) હાથમતી

(૪) ભારતમાં દરિયાઈ વનો આ સ્થળે છે.

- અ) આસામ બ) હિમાયલ પ્રદેશ
ક) મહારાષ્ટ્ર દ) પશ્ચિમ બંગાળ

(૫) આ વાયુ, વાયુ પ્રદૂષણનું કારણ છે.

- અ) ઓઝ્ઝન બ) નાઇટ્રોજન
ક) કાર્బન દ) સલ્ફર કાયોક્સાઈડ

(૬) આ ઉર્જા સોતનાં ઉપયોગથી વાયુ પ્રદૂષણ ઘટાડી શકાય છે.

- અ) પેટ્રોલ બ) CNG
ક) ડીઝલ દ) કોલસો

(૭) આકાદ ભારતની પહેલી વન નીતિ આ વર્ષમાં જાહેર કરવામાં આવી.

- અ) 1948 બ) 1949
ક) 1952 દ) 1951

(૮) મોટા બંધો આને નુકસાન પહોંચાડે છે.

- અ) વન બ) જળ
ક) વાયુ દ) ભૂગર્ભ જળ

(૯) જમીનનું ધોવાણ અટકાવવા માટે

- અ) બાંધકામ કરવું જોઈએ
બ) વૃક્ષારોપણ કરવું જોઈએ
ક) રાસાયણિક ખાતરોનો વપરાશ ઘટાડવો જોઈએ
દ) નહેરો બાંધવી જોઈએ

(૧૦) જમીનની ખારાશ આનું પરિણામ છે.

- અ) અતિ સિંચાઈ બ) ઓછી સિંચાઈ
ક) ભૂગર્ભજળનું અતિ-દોહન દ) રાસાયણિક ખાતરોનો ઉપયોગ

પ્ર.૨

- અ) શહેરીકરણ એટલે શું ? શહેરીકરણને કારણે ઉત્પત્તિ થતાં પર્યાવરણીય પ્રશ્નોની ચર્ચા કરો
(૧૫)
અને તે દૂર કરવાનાં ઉપાયો સૂચવો.

અથવા

- બ) હવા પ્રદૂષણાનાં સોતો ક્યા છે ? ભારતમાં હવા પ્રદૂષણ ઘટાડવા માટેના નીતિવિષયક
પગલાંની ચર્ચા કરો. (૧૫)

પ્ર.૩

- અ) યોગ્ય ઉદાહરણોની મદદથી, પર્યાવરણીય પ્રદૂષણ ઉપર કુટુંબોની અસરો સમજાવો.
(૧૫)

અથવા

- બ) આઝાદી પછીની ભારતની વનનીતિની ટીકાતમક સમીક્ષા કરો. (૧૫)

પ્ર.૪

- અ) વનોનું આર્થિક મહૃત્વ સ્પષ્ટ કરો. ભારતમાં વનોના નિકંદનના કારણો ક્યા ક્યા છે ?
(૧૫)

અથવા

- બ) રાસાચિહિક ખાતરો અને જંતુનાશક દવાઓનાં ઉપયોગની પર્યાવરણ અને લોકો ઉપર શી
(૧૫)
અસરો પડે છે ?

પ્ર.૫

- અ) પાણીની અછતને કારણે ક્યા-ક્યા પર્યાવરણીય પ્રશ્નો ઉપસ્થિત થાય છે ?
તેને દૂર કરવા માટે આપ શું પગલાં સૂચવો છો (૧૫)

અથવા

- બ) મોટાં બંધોની તરફેણ અને વિરુદ્ધમાં આપની દલીલો જણાવો. (૧૫)

